

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 25.

V Ptuj v nedeljo dne 20. junija 1909.

X. letnik.

Krinke doli!

Volitve so zopet minule in pozornost ljudstva se obrača na drugo stran. Mi se še dobro spominjamo, s kako sladkimi obljubami so prihajali prvaki vseh strank med volilce in so jim vse mogoče obljubovali. Obljubovali je namreč najljubša stvar. Ali tako lažljivo, kakor pri nas se nikjer ne obljubljuje. Spominjamo se prvaških shodov. Nastopili so po teh shodih seveda večinoma ljudi, ki niti pravega pojma o deželnem ali delavskih zahtevah nimajo. Kaj naj pove n. p. poslanec Terglav svojim volilcem? Možno niti svojega imena podpisati ne zna, mož niti knjige držati ne more. Stori bode torej vedno le to, kar mu komandira rečimo kaplan dr. Korošec. Vse drugo mu mora biti „wurst“. In ednako stoji stvar z Novakom ali Meškom. Fajmošter Ozmeč pozna politiko in politično delo tudi edino iz „Fihposa“. Ali pa dr. Kukovec? No, tudi on ne bode zelja mastnega naredil. Mož pozna življenje komaj iz šolskih knjig in doslej je ljudstvu le na ta način pomagal, da se je tožaril. In ti ljudje so se po shodih pridušali ter so kmetom vse mogoče obljubovali. Nekateri so storili to iz neumnosti, drugi pa iz zlobe.

Ali vsi ti ljudje imajo krinko farizejstva na licah. Oni zakrivajo pravo svoje obličje in se delajo povsem drugačne, kakor so v resnici.

Pa ravno sedaj prihaja čas, da bode treba krinko sneti!

Kmetijski položaj je z vsakim dnevom slabejši in pogubnejši. Čez to dejstvo ne pomagajo prazne besede in prazne obljube. Davki so velikanski, dolgovi vedno večji in konkurzi se množijo. Kmetijski stan nima prave svoje veljave. K temu pride še grozna usoda. Lani je potisnila suša naše kmete v gospodarskem oziru za leta nazaj. In letos ni nič bolje. Poglej travnike in paše in zjokati se moraš nad grozovito nesrečo. Le tuintam vidiš par revnih zelenih bilk, drugače pa se ti kaže naga

zemlja, po kateri išče do kosti izstradana živina svojega živeža. Poglej koče kmetov in vidil bodeš, da se je zneslo slamo iz strehe in se je z njo živino krmilo. Kmet stoji obupan ob tej nesreči, proti kateri ne more ničesar storiti. Koliko kmetov posestev bode prišlo zaradi suše na boben? Sam Bog to vedi! Kako bodejo kmetje davke plačevali, s čem se bodejo preživeli, kako bodejo delali? Kaj bode deca jedla? To vse so važni, najvažnejši momenti, to vse je toliko pomena, da je moral ves drugi politični prepri v takem trenutku ponehati.

Ali prvaki, ki znajo tako lepo obljubovati, niso doslej niti mezinca ganili, da bitemu nesrečnemu ljudstvu pomagali. Namesto denarja in pomoči in kruha dobiva ljudstvo od teh gospodov edino — obljube... Ljudstvo naj se za „narodnost“ potegava, za Srbijo navdušuje, naj narodne pesni prepeva in naj zadnje krajevarje v prvaško žrelo meče, — doma pa je hlev prazen in otrok lačen! Kje ste, vi slavni voditelji in rešitelji naroda?

Vlada seveda tudi sama ničesar ne vidi in ničesar ne stori. Ona se ima za druge stvari brigati. Ona se mora brigati za trgovino s Turčijo, za nove davke in nove kanone. In še nekaj se pripravlja: odločiti se ima zadeva s trgovinskimi pogodbami s Srbijo in drugimi balkanskimi deželami. Mi smo že opetovano naglašali in na podlagi resničnih števil dokazali, da bi bila ta pogodba naravnost smrtni udarec za domačo naše kmetijstvo. Vodja avstrijskih kmetov vitez Hohenblum piše o tej zadevi sledeče:

„Parlamentarni sprejem od vlade poslaniški zbornici predložene trgovsko-politične postavbe bi imel za posledico uničenje avstrijske živinoreje in z ozirom na Argentinijo tudi težko oškodovanje avstrijskega žitja... Bilo bi torej izdajstvo na kmetijski stvari, izdaj-

stvo na avstrijskih kmetih, ako bi le en sam agrarni poslanec svojo roko za to zadevo dvignil.“

Tudi mi stojimo na tem stališču. Slovenski štajerski in koroški poslanci so vsi od kmetov izvoljeni. Ako bi torej v tem hipu se zavedali svoje dolžnosti, morali bi kakor en mož proti vladi nastopiti. Nikdo ne sme pri glasovanju v zbornici manjkati, nikdo ne sme proti kmetom nastopiti.

Opozarjamo volilce vseh strank, da se v tem oziru združijo in združeno od svojih poslancev zahtevajo odločni nastop za kmete.

Krinke raz obraza, gospoda, kajti čas je resen in dovolj dolgo smo se z besedami igrali... Krinke doli!

Politični pregled.

Politični položaj. Položaj v naši državni zbornici se je v zadnjih tednih zopet znatno poslabšal. Vzrok so v prvi vrsti v „slovenski uniji“ združeni poslanci, med katerimi so se odlikovali to pot zlasti slovenski klerikalci. Namesto da bi se vse odstranilo, kar onemogoči resno gospodarsko delo v zbornici, storilo se je naravnost nasprotno. Zdaj obravnava zbornica državni proračun. Govori se, da bodejo opozicijske stranke pred poletnimi počitnicami edino to vprašanje rešili. Pričakovati je torej zopet hudih zborničnih bojev z obilnatimi psovki in klofutami. Tudi vprašanje uresničenja italijanske univerze je postalo zopet važno. Mislimo, da bi to vprašanje moralo v prvi vrsti odstraniti vprašanje denarnega pokritja. Kajti avstrijski Italijani sami ne morejo te univerze plačati. In kako pridejo drugi narodi do tega, da plačujejo tej irendentovski mladini Garibaldijeve šole?! Najvažnejša pa je postava glede pogodb za uvoz živine. To je veljavno gospodarsko vprašanje, to se ne tiče nobene politike in od tega vprašanja je odvisna gospodarska bodočnost kmetijstva.

Gospodarska zbornica se je sklicala za 23. t.

Poljedelci, organizujte se!

Žito je bilo omlačeno in kmetje so se sedaj lahko nekoliko oddahnili od trudapolnega dela. V dolgih večerih so se zopet jeli shajati na pomenek v hiši starega Zavrhara, ki je bil najnaprednejši kmet v celi vasi. Ti sestanki so imeli vedno svoj posvetovalni značaj: reševalo se je tu razna dnevna vprašanja, ki so se tikala kmetijstva. Zato je bila danes Zavrharjeva kmetiška izba polna sosedov. Človek bi mislil, da so ti ljudje po opravljeni mlatvi žita zadovoljni in vedrih lic, toda motil bi se. Kaj še! Držali so se kisto in čemerno. Poznalo se jim je na obrazu, da niso z nečim zadovoljni. Prvi je dal odduška svoji nevolji kmet Brinar. „To je že prava sramota, kaj in kako se počenja dandanes s kmetom! Po žetvi se je govorilo, da bode penica po toliko in toliko, rž in ječmen poskočita, toliko in toliko v ceni, a sedaj po dovršeni mlatvi nižajo žitni trgovci cene za eno tretjino. In to se godi letos, ko je toča malone vse to potolkla, kar ni solnce na njivi sežgalo. Kateri pes naj bo še dalje kmetoval pri takih razmerah!“

„Tako je, prav pravi“, oglesi se Logarjev Cene. „Vedno nam pridigajo: Kmetje, organizujte se, bodite složni, ustanavljajte zadrugišstva in kaj jaz vem še kaj, a ko je treba kmetu v dejanju pomagati, tedaj se pokaže vse to kot pravi nebodigatreba. Rad bi znal, pokaj naj bi se prav organizovali? Morda zato, da nas ima par koristolovcev za norca kajti razven njih nima od tega kmet nikake koristi. Jaz sem bil vedno tega prepričan, zato pravim: Najboljše zadrugišstvo je bilo še vsekdar ono, ako si kmet z ženo in otroki sam pomaga, vse drugo ni počenega groša vredno. Če mi pride še kdaj kak tak zadrugar in organizator v hišo, pokažem mu, kje je pustil zidar luknjo odprto.“

In tako so zabavljali in stresali svojo nevoljo, vsak kolikor je bolj mogel. Temu ni ugaljo to, drugemu zopet drugo. Vsi pa so bili edini v tem, da so nastopili zakmeta slabi časi, da se dohodki od leta do leta krčijo a troški čim dalje bolj naraščajo ter da je sploh nemogoče, da bi kmet še obstajal. Edini gospodar Zavrhari ni dosedaj še povedal, kaj in kako misli. A videč, da se ljudje z govorenjem in zabav-

ljanjem čim dalje bolj razgrevajo, povzame tudi on besedo.

„Možje“, jim reče, „marsikaj, kar ste tu povedali, je žalostna resnica. Marsikatera organizacija res le malo ali prav nič ne izda, ker se poslov pravilno ne upravlja. Po drugi strani pa je zopet dokaj kmetovalcev brez vsakotere organizacije, ki ne pripadajo nobenemu društvu, niso udje nijedne zadruge, in ravno ti so najhujši in najglasnejši kričarji in zabavljaci. Rad priznam, da se kmeta že nekaj let prav nesramno izkorišča. In te pijavke so še posebno zato nevarne, ker razpolagajo z milijoni. Oglejmo si njihovo nečedno postopanje: V poslednjih letih so se ti milijonarji tako organizirali, da je postal kmetov položaj naravnost, neznosen. Na svetovnem trgu določujejo žitu cene vsakoletni naravnost ogromni pridelki žita v Severni Ameriki in Avstraliji, na Ruskem in Ogrskem. Ti milijonarji so sklenili takomenovani žitni kartel. Dasi so vsled ogromnega pridelovanja cene žita že itak nizke, vendar teh ljudi ni sram, priti h kmetu ter mu ponujati za njegov pridelek ceno, ki je nižja od prave vrednosti žita. In kako je